

Samsara

Thanissaro Bhikkhu

Samsara dosłownie oznacza „wędrówkę”. Wielu ludzi uważa słowo samsara za buddyjską nazwę miejsca w którym obecnie żyjemy — miejsca, które opuszczamy, wchodząc w nibbane. Ale we wczesnych buddyjskich tekstach samsara to nie odpowiedź na pytanie „Gdzie jesteśmy”?, samsara odpowiada pytaniu „Co robimy”?. Zamiast miejsca jest proces: tendencja do ciągłego tworzenia światów i zamieszkiwania ich. Gdy jeden świat upada, znika, ty tworzysz inny i idziesz do niego. W tym samym czasie spotykasz innych ludzi, którzy tak jak ty stworzyli swoje własne światy.

Zabawa oraz kreatywność mogą być czasem przyjemne i w istocie w ogóle nieszkodliwe, jeśli tylko nie pociągają za sobą zbyt wiele cierpienia. Światy które tworzymy wciąż zapadają się i zabijają nas. Przejście w nowy świat wymaga wysiłku — to nie tylko ból i ryzyko związane z ponownymi narodzinami, ale również mocne „kopniaki”, mentalne oraz fizyczne, bowiem wciąż i wciąż przechodzimy zmiany od wieku dziecięcego do dojrzałości. Buddha spytał kiedyś swoich mnichów: „Jak myślicie, czego jest więcej: wody w oceanach, czy łez które uroniliście podczas wędrówki [przez światy]”? Jego odpowiedź brzmiała: łez. Pomyśl o tym, gdy następnym razem będziesz obserwował ocean lub bawił się w jego falach.

Nie tylko sprawiamy cierpienie nam samym — światy które tworzymy oddziałują ze światami innych. W niektórych przypadkach to oddziaływanie może przynosić obu stronom zadowolenie i korzyści, ale nawet wówczas taka relacja nie trwa wiecznie. Zwykle jednak kontakty z innymi przynoszą cierpienie przynajmniej jednej ze stron, bardzo często obu. Utrzymanie jednej osoby tj. dostarczenie jej ubrania, pożywienia, schronienia oraz utrzymywanie dobrego zdrowia jest źródłem cierpienia zarówno dla tej osoby, jak i dla tych którzy muszą pracować lub umrzeć by potrzeby te zostały zaspokojone. Gdy pomyślisz o całym tym cierpieniu, uświadomisz sobie że proces tworzenia świata może być związany z wysiłkiem innych, że w istocie może być bardzo prymitywny.

To właśnie dlatego Buddha poszukiwał drogi, która pozwalałaby zatrzymać wędrówkę. Gdy ją odnalazł, namawiał innych by również nią kroczyli. Ponieważ wędrówka (samsara) jest czymś co każdy z nas robi, toteż każdy z nas może ją zakończyć samodzielnie, niezależnie od innych. Jeśli samsara byłaby miejscem, wówczas takie postępowanie byłoby egoistycznie — jedna osoba szuka wyjścia, nie oglądając się na innych. Ale gdy zrozumiesz, że samsara jest procesem, wówczas w takim postępowaniu nie dostrzeżesz cienia egoizmu. To tak, jakbyś uwalniał się z niewoli, czy też od obrzydliwego nałogu. Gdy poznasz sposoby potrzebne do zatrzymania tworzenia własnego świata, możesz nauczyć je

innych, dzięki czemu i oni będą mogli zaprzestać wędrówki. Ty zaś nie będziesz już nigdy wyzyskiwał światów innych, co w efekcie zmniejszy cierpienia ludzi wciąż tworzących swoje światy.

To prawda, że Buddha porównał zatrzymania samsary do przechodzenia z jednego miejsca w drugie, konkretnie do przepłynięcia z tego brzegu rzeki, na drugi. Ale gdy robił tego rodzaju porównanie, często kończyło się ono paradoksalnie: ów drugi brzeg nie miał cech takich jak „tutaj”, „tam”, czy „pomiędzy”. Mając to na uwadze oczywistym jest, że parametry samsary: przestrzeń i czas, nie są otoczeniem w którym dokonuje się nasza wędrówka. Są jej efektem.

Dla kogoś przywiązanego do tworzenia światów, brak tych dobrze znanych cech brzmi niepokojąco. Ale jeśli jesteś zmęczony nieustannym tworzeniem, niepotrzebnym cierpieniem, możesz to zaakceptować i podjąć próbę. Zawsze jednak możesz powrócić do budowania, jeśli brak „tutaj” czy „tam” stanie się nie do zniesienia. Ale ci którzy dowiedzą się jak przerwać ten nawyk [tworzenia światów], nigdy więcej nie dadzą skusić się samsarze.

Dodatkowe informacje:

Tekst do bezpłatnego rozpowszechniania. Możesz wydrukować kopie tego tekstu na własny użytek. Możesz przeformatować ten dokument i w tak zmienionej formie rozprzestrzeniać na komputerach lub w sieciach komputerowych, pod warunkiem, że dostęp oraz dalsza dystrybucja pozostaną bezpłatne. W każdym innym wypadku zastrzega się wszelkie prawa.

Oryginał można znaleźć na stronie:

<http://www.accesstoinsight.org/lib/authors/thanissaro/samsara.html>

Źródło: Przepisane z dokumentu dostarczonego przez autora.

Copyright © 2002 Thanissaro Bhikkhu

Access to Insight edition © 2002

Tłumaczenie: Wojciech Muła